

Mondzorg en parkinson

De ziekte van Parkinson kent een variëteit aan symptomen. Ook in de mond kan er van alles veranderen. Slikken kan moeilijker worden, evenals het sluiten van de lippen, het poetsen van de tanden en ook medicijngebruik heeft dikwijls invloed op de mondgezondheid. Er is echter nog relatief weinig bekend over de relatie tussen mondzorg en parkinson. Het zette Willem van der Boon, tandarts en parkinsonpatiënt, aan het denken.

"Ik ben een tandarts met parkinson", vertelt Willem, die ook actief is als vrijwilliger voor de Parkinson Vereniging. "Het viel mij op dat er veel initiatieven zijn op het gebied van parkinson, maar weinig met betrekking tot mondzorg." Al gaande merkte Willem zelf dat hij als mens met parkinson motorisch achteruit ging. Hij was er zelf fysiek niet meer toe in staat om 's avonds voor het naar bed gaan zijn tanden te poetsen. "Dit moet toch een effect hebben, dacht ik. Ik ben erover na gaan denken en ik heb prof. Cees de Baat (tandarts, gerodontoloog en hoogleraar geriatrische tandheelkunde UMC St. Radboud te Nijmegen) gebeld, die het direct met mij eens was. Op dit gebied is er nog heel wat te onderzoeken." Het onderzoeksteam werd aangevuld met

Meer signaleren

De Baat: "Er zijn steeds meer ouderen. Een jaar of 30, 40 geleden waren veel ouderen tandeloos, dus ook de mensen met de ziekte van Parkinson. Dit is in de loop der jaren natuurlijk veranderd. Hierdoor gaan de mensen met parkinson zelf ook zien dat er iets niet klopt en dat hulp gezocht moet worden. Dit is de reden dat deze mensen al meer gezien worden in specialistische klinieken, maar ik denk dat het nog veel meer gesignaleerd zou moeten worden. We moeten naar de parkinsonpatiënten toe gaan en hen informeren over deze specifieke problematiek. In alle informatie die al wordt verstrekt is de mond nog nauwelijks een issue."

"In eerste instantie is het doel van het geplande onderzoek om te inventariseren

Bijzonder aan het onderzoek mondzorg en parkinson is het feit dat twee leden van het onderzoeksteam respectievelijk tandarts, parkinsonpatiënt en vrijwilliger van de Parkinson Vereniging zijn. De onderzoekers roepen u op om ook deel te nemen aan het onderzoek.

Wilt u meer weten of zich aanmelden, dan kunt dit doen via e-mail: info@mondzorgparkinson.nl.

of er een probleem is", legt Willem uit. "En of de mensen met de ziekte van Parkinson een slechtere mondgezondheid hebben dan de gemiddelde mens." Guus: "En met het onderzoek geef je meer bekendheid aan het onderwerp, door het te agenderen en er aandacht aan te geven, onder andere in Papaver. Het moet ook in de gedachte wereld van andere beroepsbeoefenaars komen. Het belang is groot." In de ideale wereld zou de reguliere tandarts weten hoe de mens met parkinson behandeld moet worden. Guus is als ervaringsdeskundige een waardevolle aanvulling voor het onderzoeksteam. Hij ondervindt aan den lijve wat de problemen zijn die zich kunnen voordoen en spreekt hierover met de anderen. "Het is voor mij lastig om lang de mond open te houden voor een behandeling. Als ik vraag hoe lang een behandeling duurt, wordt hier soms met weinig begrip op geantwoord. Zo van, 'daar heb je weer zo'n zeur'. Er wordt bij de tandarts wel aandacht besteed aan de algemene gezondheid, maar er valt nog veel winst te behalen op het gebied van kennis van parkinson." Gelukkig wordt er in de huidige opleiding al wel meer aandacht aan parkinson geschonken. Hiervoor heeft de Baat zich hardgemaakt. "In het huidige tandheelkundig onderwijs komen veel ouderdomsziekten aan de orde."

De problemen zijn divers

Er is nog niet veel onderzoek gedaan naar mondzorg en parkinson. De Baat: "Er zijn wat onderzoeken gedaan, maar die laten technisch te wensen over. Toch kunnen we de uitslag wel serieus nemen. Er zijn voldoende aanwijzingen om dit onderzoek te willen doen. We willen dit serieus aanpakken met een patiëntengroep en een controlegroep die beide bestaan uit 70 personen. Er is hiervoor een statistische berekening gedaan door een neuroloog. Er is nader overleg met de neurologen

Dr. Marjolijn van Stiphout

van het Leids Universitair Medisch Centrum met het oog op het vinden van parkinsonpatiënten die aan dit onderzoek mee willen werken. Maar uiteraard zijn alle mensen met parkinson en vragen over of problemen aan de mond welkom om zich te melden", aldus De Baat. Er zijn veel problemen die zich kunnen voordoen in de mond in geval van parkinson. Het poetsen wordt lastiger bij motorische klachten, evenals het ertoe zetten om te gaan poetsen. Dit moet immers gebeuren op momenten op de dag waarop de parkinsonpatiënt vaak niet op z'n best is en staan misschien al moeilijk is. Daarnaast verandert de speeksel-samenstelling door medicatie, wordt de

slikfrequentie anders of slikken lastiger en kan er last zijn van kwijlen. Een veranderde houding kan hieraan bijdragen. Verkeerd slikken kan een longontsteking als gevolg hebben. Daarnaast wordt het plannen van een tandartsbezoek lastiger, wanneer er sprake is van besluiteloosheid. Uitzstel van tandartsbezoek brengt echter ook weer een stressfactor met zich mee. Willem: "En vergeet niet de handvaardigheid bij poetsen en flossen. En de natuurlijke reiniging met de tong die

afneemt." De stapeling van zaken, het multitasken wordt steeds lastiger.

Marjolijn legt uit hoe het onderzoek er in de praktijk uit ziet. "Er is een kort mondonderzoek, waarbij alleen een lampje en een spiegelje worden gebruikt. Er wordt gekeken naar aanwezige vullingen en welke tanden er nog zijn en of deze nog stevig in de kaak staan. Ook het tandvlees en slijmvlies worden bekeken en een (gedeelte) kunstgebit wordt gecheckt op functioneren. Dan volgt er een vragenlijst die mondeling wordt afgenomen. Hierin staan vragen over het functioneren van het gebit, tandartsbezoek en hoe de patiënt dit zelf ervaart. Wanneer het onderzoek start hangt nog af van de financiën, maar het streven is vanaf 1 november 2013 te beginnen. Het complete onderzoek duurt een half jaar. De projectgroep is al een jaar bezig met het voorbereidend werk voor dit onderzoek. Van der Boon is blij met de kennis van De Baat en Van Stiphout als het gaat om onderzoek en met de steun van Prof. dr. Van Hilten en dr. Marinus van het LUMC, die als onderzoekskundigen hebben meegekeken. Zij zullen straks ook parkinsonpatiënten attenderen op het onderzoek naar mondzorg en parkinson. "Het zou goed zijn wanneer mondzorg en parkinson ook interdisciplinair meer wordt opgepakt", aldus Onderwaater. "Waar dit op heel veel andere gebieden al heel goed lukt in de parkinsonwereld, maakt de mondzorg hier nog geen vanzelfsprekend onderdeel van uit. En dat zou wel zo moeten zijn." Marjolijn besluit: "Problemen op het gebied van mondzorg zijn technisch niet de meest lastige zaken en vaak makkelijk te verhelpen."

'Een groot probleem is vaak eenvoudig te verhelpen'